

Obsah

Úvodem	11
1. Účetnictví — součást informační soustavy podniků	12
1.1. Úkoly informační soustavy podniků	12
1.2. Další směry rozvoje účetnictví	14
2. Plán účtů a účtové osnovy	19
2.1. Plán účtů	19
2.2. Základní konstrukce účtových osnov	20
2.3. Struktura účtové osnovy pro hospodářské organizace	22
2.3.1. Účtové třídy	23
2.3.2. Stručná náplň jednotlivých účtových tříd	24
2.4. Schéma číslování účtů účtové osnovy pro hospodářské organizace	26
2.5. Struktura účtové osnovy pro rozpočtové organizace	28
2.6. Struktura účtové osnovy pro peněžní a pojišťovací ústavy	29
2.7. Struktura účtové osnovy pro společenské a ostatní organizace	29
2.8. Přehled účtových osnov (porovnání)	30
3. Zásoby	32
3.1. Materiálně technické zásobování	32
3.1.1. Materiálové zásoby	32
3.1.1.1. Pořízení materiálových zásob	33
3.1.1.2. Převzetí materiálu na sklad	34
3.1.1.3. Rozdíly při převzetí materiálu na sklad	38
3.1.1.4. Ostatní účtování materiálu na cestě a na skladě	39
3.1.2. Předměty postupné spotřeby v používání	46
3.1.2.1. Drobné a krátkodobé předměty v používání	47
3.1.2.2. Speciální nástroje a přípravky v používání	50
3.1.2.3. Zařízení staveniště	51
3.1.2.4. Materiál v používání	54
3.1.2.5. Předměty v půjčovnách	56
3.1.2.6. Obaly	58
3.1.2.7. Stroje k opravám výměnným způsobem	62
3.1.2.8. Předměty z drahých kovů	63
3.1.2.9. Ostatní předměty postupné spotřeby	64
3.2. Zboží	67
3.2.1. Zboží ve vnitřním obchodě	67

3.2.2. Zboží v zahraničním obchodě	76
3.3. Ostatní zásoby	81
3.3.1. Poddodávky	81
3.3.2. Výrobky a zvířata	82
3.3.2.1. Nedokončené výrobky	82
3.3.2.2. Výrobky	84
3.3.3. Zvířata	85
3.4. Ostatní účtování o zásobách	87
4. Zúčtovací vztahy	89
4.1. Peněžní prostředky	89
4.1.1. Platební prostředky a účasti	90
4.1.2. Finanční prostředky organizací u peněžních ústavů	92
4.1.2.1. Vkladové účty	93
4.1.2.2. Bankovní úvěry	94
4.1.3. Peníze na cestě	95
4.1.4. Peněžní a jiné prostředky v zahraniční měně	100
4.2. Pohledávky a závazky (dluhy)	104
4.2.1. Odběratelsko-dodavatelské vztahy	104
4.2.1.1. Vztahy se zahraničím	104
4.2.1.2. Vztahy v tuzemsku	106
4.2.1.2.1. Vztahy mezi socialistickými organizace- mi	106
4.2.1.2.2. Vztahy k pracovníkům a ostatnímu oby- vatelstvu	114
4.2.1.2.3. Vztahy k orgánům nemocenského po- jištění	119
4.2.1.2.4. Podíly při sdružování prostředků	120
4.2.1.2.5. Ostatní zúčtovací vztahy	122
5. Základní prostředky a investiční výstavba	129
5.1. Základní prostředky	129
5.2. Pořízení základních prostředků investiční výstavbou	131
5.2.1. Pořízení dodavatelským způsobem	131
5.2.2. Pořízení investic ve vlastní režii organizace	132
5.3. Financování investiční výstavby	133
5.3.1. Vlastní prostředky organizace	133
5.3.2. Sdružené investiční prostředky	136
5.3.3. Investiční úvěry	137
5.3.4. Ostatní zdroje	138
5.4. Odpisy základních prostředků	140
5.4.1. Organizace neprovádí odpisy základních prostředků	140
5.4.2. Organizace provádí odpisy základních prostředků	142

5.4.3.	Metody účtování odpisů základních prostředků	145
5.4.3.1.	Přímé odpisy	145
5.4.3.2.	Nepřímé odpisy	145
5.4.4.	Výpočet odpisů	146
5.4.5.	Vliv odpisů na hospodářský výsledek	149
5.4.6.	Vliv odpisů na rozvahu organizace	149
5.4.7.	Příklady účtování odpisů základních prostředků	150
5.5.	Vyřazení základních prostředků	154
5.5.1.	Vyřazení pro úplné opotřebení základního prostředku	154
5.5.2.	Manko základního prostředku	156
5.5.3.	Vyřazení základního prostředku pro poškození nahodilou událostí	158
5.5.4.	Prodej základních prostředků	159
5.5.4.1.	Prodej zcela odepsaného základního prostředku	159
5.5.4.2.	Prodej dosud neodepsaného základního prostředku	162
5.5.4.2.1.	Prodej základního prostředku za zůstatkovou cenu	162
5.5.4.2.2.	Prodej základního prostředku za nižší než zůstatkovou cenu	163
5.5.4.2.3.	Prodej základního prostředku za vyšší než zůstatkovou cenu	165
5.6.	Přeražení základních prostředků do předmětů postupné spotřeby v používání a dobropisy investičních dodavatelů	167
5.6.1.	Přeražení základních prostředků do předmětů postupné spotřeby v používání	167
5.6.2.	Přeražení předmětů postupné spotřeby v používání do základních prostředků	169
5.6.3.	Dobropisy investičních dodavatelů na nedokončené investice pořízené a zaplacené v běžném roce	170
5.6.4.	Dobropisy na nedokončené investice pořízené a zaplacené v loňském roce	171
5.6.5.	Dobropisy na dokončené investice pořízené a proplacené v běžném roce	171
5.6.6.	Dobropisy na dokončené investice pořízené a proplacené v minulém roce	173
5.7.	Některé další případy účtování investic a základních prostředků	174
5.7.1.	Nedokončené investice výjimečně převedené do používání	174
5.7.2.	Výjimečný prodej nedokončené investice	176
5.7.3.	Likvidace nedokončené investice	177
5.7.4.	Nákup opotřeбенého základního prostředku	178
5.7.5.	Bezplatný převod základních prostředků	179

5.7.6. Bezplatný převod odepsaného základního prostředku vyžadujícího montáž	181
5.7.7. Likvidace části základního prostředku pro poškození nahodilou událostí	183
5.7.8. Účtování splátkových listů	184
5.8. Přehled náplně účtů používaných ve sféře základních prostředků a investiční výstavby	187
5.8.1. Účty v účtové třídě 0 — Základní prostředky a investice	187
5.8.2. Účty v účtové třídě 2 — Zúčtovací vztahy z hospodářského styku	190
5.8.3. Účty v účtové třídě 3 — Prvotní náklady podle druhů	193
5.8.4. Účty v účtové třídě 4 — Střediskové náklady podle činností a ostatní náklady	194
5.8.5. Účty v účtové třídě 7 — Výnosy a položky je upravující	194
5.8.6. Účty v účtové třídě 9 — Fondy, dotace, hospodářský výsledek a jeho použití, podrozvahové účty	195
6. Výroba, práce a služby	198
6.1. Všeobecné pojmy	198
6.1.1. Členění nákladů a výnosů	200
6.1.2. Druhé členění nákladů	200
6.1.3. Členění nákladů a výnosů podle odvětvových činností	200
6.1.4. Hospodářská střediska	201
6.1.5. Ekonomická funkce hospodářských středisek	203
6.1.6. Členění nákladů podle položek kalkulace	206
6.1.7. Výkony odbytové a vnitropodnikové	206
6.1.8. Nástroje vnitropodnikového řízení	207
6.2. Evidence nákladů podle druhů	212
6.2.1. Charakteristika účtové třídy 3	212
6.2.2. Účtování materiálních nákladů	215
6.2.2.1. Spotřeba materiálu a paliv	215
6.2.2.2. Spotřeba energie	219
6.2.2.3. Opravy a udržování	219
6.2.2.4. Převážné	220
6.2.2.5. Výkony spojů	221
6.2.2.6. Ostatní výkony	222
6.2.3. Odpisy prostředků postupné spotřeby	223
6.2.3.1. Odpisy základních prostředků	223
6.2.3.2. Odpisy předmětů postupné spotřeby	224
6.2.4. Mzdové náklady	225
6.2.5. Náklady na služby nemateriální povahy	226
6.2.6. Finanční náklady	229
6.2.7. Komplexní dobropisy nákladů	235

6.3. Způsoby účtování nákladů a výnosů	236
6.3.1. Účtová třída 4 — Střediskové náklady podle činnosti a ostatní náklady	244
6.3.2. Třídění účtů v účtové třídě 4	246
6.3.3. Způsob zachycování nákladů v účtové třídě 4	247
6.3.4. Účtování nákladů nezahrnovaných do činností — účtová skupina 49	255
6.4. Účtová třída 5 — Střediskové výnosy podle činností	255
6.5. Schéma účtování v účtových třídách 4 a 5	259
6.6. Účtování nedokončené výroby a výrobků a časového rozlišení nákladů	261
6.6.1. Účtování nedokončené výroby a výrobků	261
6.6.1.1. Nedokončená výroba a polotovary vlastní výroby	261
6.6.1.2. Účtování výrobků	265
6.7. Časové rozlišení nákladů	268
6.7.1. Náklady příštích období	269
6.7.2. Účtování rezerv (výdajů příštích období)	273
7. Hospodářský výsledek	276
7.1. Tvorba hospodářského výsledku	276
7.1.1. Účtová třída 7 — Výnosy a položky je upravující	276
7.1.2. Účtové skupiny 70 až 76 — Výnosy z realizace a předání výkonů výrobních a nevýrobních	277
7.1.3. Účtová skupina 77 — Výnosy z vnitropodnikového pře- dání výkonů	283
7.1.4. Účtová skupina 78 — Cenové rozdíly a různé výnosy činností	284
7.1.5. Účtová skupina 79 — Ostatní výnosy	285
7.1.6. Účtová třída 6 — Náklady na realizované a předané výkony	289
7.1.6.1. Účtové skupiny 60 až 66 — Náklady na realizo- vané a předané výkony výrobních a nevýrobních činností	291
7.1.6.2. Účtová skupina 67 — Náklady na vnitropodni- kové předání	293
7.1.7. Zjišťování hospodářského výsledku	294
7.2. Použití hospodářského výsledku (zisku)	298
7.2.1. Odvody do státního rozpočtu atd.	299
7.2.1.1. Odvody z výsledku hospodaření	299
7.2.1.2. Ostatní odvody	300
7.2.2. Odvody nadřízenému orgánu	301
7.2.3. Schéma účtů účtové třídy 8 — Zúčtování odvodů a přidělů	302
7.2.4. Příděly do podnikových fondů	306

7.2.4.1. Příděly do fondů hmotné zainteresovanosti . . .	306
7.2.4.1.1. Fond kulturních a sociálních potřeb (FKSP)	306
7.2.4.1.2. Fond odměn	308
7.2.4.1.3. Příděly do ostatních fondů	309
7.2.5. Ostatní použití hospodářského výsledku	309
7.2.6. Zúčtování hospodářského výsledku	310
Doslov ke čtenářům publikace	313

Příloha:

1. Účtová osnova pro hospodářské organizace k 1. 1. 1982	314
2. Seznam příkladů	324
3. Přehled nejdůležitějších předpisů z oblasti účetnictví k 1. 1. 1982	328
4. Rejstřík	331